

FRANCESC REIXACH I CABRATOSA

J. Canal / J. Jubert

Les agrupacions o entitats no neixen pas per "generació espontània".

Tampoc solen ser obra d'una sola, única, persona. Sempre, però, en el seu front, hi ha algú, amb nom i cognoms, que n'és el motor, l'ànima. Francesc REIXACH i CABRATOSA, vet aquí aquest nom i cognoms, aquest algú, pel que fa a l'Associació Arqueològica de Girona

Fundador, motor, ànima, animador i mantenidor de la nostra ASSOCIACIÓ, l'amic Francesc REIXACH va morir, de forma inesperada, el passat dia 10 d'abril de 1994.

L'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA de GIRONA i, en concret, els seus socis (una gran majoria dels quals ho són de la ma o padrinatge d'en Francesc REIXACH), estem de dol. Aquest número de la REVISTA li està especialment dedicat. I no pas, només, per una estricta raó de justícia; també, i sobretot, per raó d'agraïment i memòria d'hereus.

Era l'any 1970. Fa 25 anys, doncs. Francesc REIXACH va proposar la idea: "hem de constituir una entitat". El seu objectiu: aglutinar les persones interessades en la investigació i divulgació dels fets històrics i culturals del nostre país, cooperar en la conservació del nostre patrimoni i ampliar, agrupant-los, el nombre dels interessats en aquesta tasca.

Una no pas sobrerera mitja dotzena de gironins van acollir i recolzar el projecte d'en Francesc REIXACH, des del mateix moment de la seva formulació. Era un diumenge i l'indret Sant Aniol de Finestres.

Junts vam començar a pensar i a somiar. És a dir: vam començar a construir.

Conjuntant petits o moderats esforços individuals, relligant il·lusions i entusiasmes, dos anys més tard (en concret el dia 28 d'abril de 1972) es constituïa legalment l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA de GIRONA.

Reunits en el local de l'Omnium Cultural, Francesc REIXACH

exposà les circumstàncies i els motius. Sense local social propi, en un inici, les primeres reunions de la junta es celebren en el despatx d'en Francesc REIXACH (aleshores representant dels laboratoris Wasserman a les comarques gironines).

Aquesta és la història, abreuja-da, dels moments inicials, fundacionals de l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA de GIRONA.

El nom d'en Francesc REIXACH no només està lligat, però, a la idea i a la gènesi de l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA de GIRONA. En totes i cada una de les pàgines de la seva història de 25 anys, el nom - la figura, la il·lusió, el tarannà, ...- d'en Francesc REIXACH hi és igualment present.

Proselitista ferm -abans ho hem esmentat-, la major part dels socis de l'ASSOCIACIÓ foren recaptats per ell.

En desvetllar-se, ben precoçment, l'interès per posar de manifest l'existència de restes del Paleolític Inferior a les nos-

tres contrades, és en Francesc REIXACH qui posa en contacte als membres de l'ASSOCIACIÓ amb Francesc RIURÓ, únic coneixedor dels indrets del PUIG d'en ROCA i de St. JULIÀ DE RAMIS amb probables indicis d'aquest, fins aquell moment, ignorat passat. Francesc REIXACH és present en totes les sortides i en tots els contactes inicials amb els altres indrets de les nostres comarques on els indicis d'indústries paleolítiques són indubtables (SERINYÀ i el Cau del Duc de TORROELLA DE MONTGRÍ).

Però tot i que participà també, Francesc REIXACH, en els primers treballs de camp, la seva dedicació més intensa i específica, dins de l'ASSOCIACIÓ, la realitza en el terreny de la divulgació. Ben segur que la majoria dels socis de l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA de GIRONA l'han seguit en un bon nombre de les 136 excursions que ell va organitzar, acompanyar, documentar i comentar. Així, amb Francesc REIXACH, els membres de l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA de GIRONA, hem conegut amb detall els principals monuments romànics de les nostres comarques (des del Monestir de St. PERE de RODES fins a les més humils

esglésioles de l'Alta GARROTXA). De la mà i la veu de Francesc REIXACH hem visitat quasi tots els museus a l'abast (des del Museu de l'Home de PARÍS, fins el de Paleontologia de SABADELL, passant pels de MADRID, de BARCELONA i per tants i tants d'altres). Però també els més importants jaciments prehistòrics (SERINYÀ, TAUTAÜLL, ROMANYÀ, ULLESTRET, TORROELLA DE MONTGRÍ, EMPÚRIES, ...), les cases pairals més destacades i ben conservades (El SOBIRÀ, casa SOLÀ MORALES, can NOGUER, can VERDAGUER, castell-palau de PERATALLADA, casa SOLTERRA, casa VIADER, ...), els cascs antics urbans (de GIRONA -que tant estimava i coneixia-, de TARRAGONA, de CARDONA, de MONELLS de Sta. PAU, de PALS, de BESALÚ, de VILAFRANCA de CONFLENT,...) i els viatges a l'estranger (Florència, Venècia, Portugal, Tunícia, Castella, Andalusia, Extremadura, Galícia,...) han estat trepitjats escoltant les explicacions, detallades, d'en Francesc REIXACH.

Ell organitzava o coordinava, també, l'abundant nombre de conferències, cursos i cursets que, any darrera anys, al llarg de 25 anys, s'han realitzat dins de l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA

de GIRONA (activitats, totes elles recollides en les pàgines dels 8 números d'aquest BUTLLETÍ). Francesc REIXACH fou també un actiu conferenciant i eficaç pedagog (pocs socis faltaven a la seva cita anual, descriptiva de les pedres de GIRONA).

El relat de les activitats d'en Francesc REIXACH no s'esgota pas amb aquesta superficial recapitulació. Caldria afegir-hi, per exemple, entre altres, la seva tasca de recuperació de la farmàcia vella de l'Hospital de Santa CATERINA, de Girona, i d'un bon nombre de pergamins i de documentació històrica d'aquest mateix hospital. Caldria confegir una referència bibliogràfica, també. Però, aquesta NOTÍCIA no vol pas esdevenir un relat curricular i biogràfic (que haurà de fer-se) d'en Francesc REIXACH i CABRATOSA. Aquesta NOTÍCIA és, només, un comiat i recordatori. Una explicitació d'agraïment. I el reconeixement d'un deute, alhora que d'un compromís: continuarem la tasca que Francesc REIXACH va iniciar fa 25 anys. Descansa en pau amic, company i mestre.